

potser un lloc diferent: una pda. «*Espinanvell*» que IGC posa en te. d'Orcau (40 k. lluny de Camarasa però dret a l'O. d'aquesta vila) 4°39 × 42°08 en un vessant suau i ample, terra de vinyes, 530 alt., 50 més alt que el riu d'Abella, que hi passa dessota (dissimilació de *-albell?*, mala grafia per *-aubell?*). (4) A Arag., vall de Jaca «La tiña *Spinalbieto*», te. Larrosa de Garciollera (L, 149.17 < TIGNA «paridera»); segons la fonètica local, la diftongació *-ie-* seria impossible amb *-ĒTU*, això suposa una base *-BELLU* (> *bjēdo* > *-bjeto*),¹⁰ igual, doncs, a la d'*Espinabell*. (5) Castellonenc *Spinanell* en el Llibre de Vàlues de 1398 «per lo d'en *Spinanell*», i «capellania d'en *Spinadell*» en el de 1468: comunicació de Sz.Gozalvo: probablement corregit en *-auell*, almenys en el de 1398, que seria més aviat¹⁵ posttopònim NP, del (1) o dels altres.

ETIM. Com ho comprova la forma dels homònims (2) i (4) i fins la del (3), *Espinabell* (que hauria estat preferible ortografiar amb *-b-*) ha de sortir d'*Espinalbell* per dissimilació normal. Es tracta, per tant, de *SPINALBET(U)LUM dim. de SPINALBETUM (l'anterior), tal com Llorell al costat de Lloret LAURETUM, Pinell/Pinet PINETUM, Rourell/Rouret, Pedret/Pedrell, Canavet/Canavelles, Canyet/Canyelles etc.

ESPINAVESSA. (1) poblet de l'Emp., entre Navata i Bàscara, agre. a Cabanelles.

PRON. MOD.: *əspinəbésə*. Oït així, amb *é*: a tots els pobles veïns, Cabanelles, Navata, Ordís (xx, 86ss.), Ollers, Vilademuls (xliv, 144ss.).³⁰

MENCIONS ANT. 979: «*villa Spina unsa* [leg. *-versa*] et in Villaerte, in com. Bisuldunensi» (Monsalv. I, 243.5f.); 1151: «parr. de *Spinaversa*», cit. darrere Vilafant i Vilanant, i abans de Crespià i Campmajor (Monsalv. xv, 370.15f.); 1226: *Espinavessa*³⁵ (BABL iv, 418); 1315 i 1362: Sti. Laur. de *Spinaverssa* (Monsalv. xvii, 165, i Alsius); 1691: *Spinaverssa* (Monsalvatje).

HOMÒNIMS. (2) Lloc antic prop de Valls. 1206: Guillem de Tarragona tenia part dels llocs de Valls,⁴⁰ Picamoxons, *Spinaversa* i *Pontgaudi* [probablement lleg. *Montgaudi* = *Montgoi*] (BABL iii, 378); 1319: «... que negú no gos gitar pedres al camí que parteix de Vals tro ha *Spinaversa*» (BABL xii, 292; i GGC, nota a p. 790); 1155: «locus *Spinaversa* in territorium⁴⁵ Tarracone» (Font Rius, C. d. p., § 102). I (3) en forma masculina *L'espinabès* pda. te. St. Genís de Fontanes, tossal al peu de l'Albera (xxv, 9): on ja no es distingeix gaire o gens entre *è/é*.

ETIM. A Meserac [25 k. NE. d'Espinavessa (1)]⁵⁰ vaig oïr *əspinəbésə*, mot viu, com el nom d'una mena d'arç negre, molt abundosa allí, no ben bé la gavarra d'aranyons (potser fr. *épinevinette?*), 11-vi-1958: fa al mig una tija, molt alta amb eflorescències groguenques. És a dir SPINA AVERSA 'arç dolent, feréstec': adj. germà del cast. *avieso* (DECH, s. v.), i del cat. ant. *vevsa* 'pervers', mot predilecte d'Eiximenis, i encara ben viu a Mallorca, amb sentits secundaris; on hi hagué afèresi per confusió de la *-a-* amb *-a* final, en combinacions freqüents com VERBA AVERSA, FEMINA AVERSA. Cf.⁶⁰

NLL com it. *Malaspina*, cat. *Matamala*, *Puigmal* etc. Ja la *é* tancada prova que no hem de pensar en VICIA 'veça' o en *bessa* 'meitat del brancom d'un arbre' (cf. *bessó*).

Mossarabismes: *Espinés*, Font i Venta d' ~, te. Alcoi (xxxiv, 3.22). Potser el pl. de SPINETUM 'espinar, bardissam', mot usat ja en llatí clàssic, suposant que *Espinetos* arabitatz en *-ets* fos percebut com *-eç* pels catalans. Però potser es tracta del mateix *Espinavés* que acabem de registrar, on la *v-* s'hauria perdut per dissimilació, a la manera de VIVANDA > *vian-da*, *paviment* > *pàiment*, *moïment* etc., i llavors *-aés* > *-és*.

L'Espino. En els Ports de Morella: «Francesch Arruffat de Castell de Cabres --- per un troç de terra que ha al *Spino*», a. 1444, en el Capbreu Milian de Morella, fº 100v. Del ll. SPINUS 'arç', ja usat per Virgili i Plini. 2) Assagador del Collet de *L'Espino*, te. Castellfort (avui pron. *espino*), a. 1567 (BABL xii, 175). És l'actual *Mas de l'Espino* terme Castellfort (xxviii, 75.13). Coll d'*Ecpino* a Beo (xxix, 175.8). Sengles pdes. *L'Espino* a Vistabella (xxix, 76.14) a Busot (xxxv, 116.4), i al Campello (xxv, 115.3); *Alt*²⁵ de *L'Espino* a Biar (xxxvi, 8.25).

¹ Tanmateix *Espinalgosa* pot ser forma real < *Espinalbosa* (cf. infra *Espinauga*, *Espinalba*), que realment va existir, i ben antic, deriv. d'*Espinalb* (infra) paral·lel a *Espinosa* cpt. de SPINUS ALBUS: «ipso Maruniolo ['turonet'] de *Spinalbosa*» figura en una llista d'afrontació Sud de la Marca de Berga, cap a finals del S. xi (publ. en *Li. Fe. Mai*. II, 210.1), on va entre *ipsa Benna*, *Ipsa Rabaza* (12 k. Est de Cervera), *ipsos Quadrels* [te. Molsosa, 5 k. NE. de Calaf], *Puig de Mor* [amb l'explicació «versus Tàrrega»], *Sadaó* (7 k. N. de Cervera) i «Iorta» [lleg. *Jorba?*]. Potser un homònim del Miracle, o fins aquest mateix, encara que els llocs que podem situar, entre aquests, són en una línia uns 10 k. o més, al Sud. — ² *Spulzela* en dos docs., 960 i 965, segons les afrontacions (Monsalv. xi, 196.10, 207.11f); era a la vall de Camprodon, junt amb *Pujafrancor*, *Espinaub* (infra) i *Llebro*. Un altre *Spulzella* a. 1023 en el Penedès, citat junt amb Calafell, Banyeres i Llotger (*L. Bl. de Stes. Creus*, § 8, p. 9.10f.).

³ Molt pròxims a *Espinzella*, 25-30 k. més al N., però separats entre ells per la vall del Ter: *Espaullella*: gran mas part d'allà de la Serra de Salgueda, sobre el Ges, te. La Vola, al límit amb Vidrà (1953), a l'entrada d'un collet, i em parlaren d'una cova allí ensorrada; i te. d'Orís: la coneguda *Cova d'əspəŋləŋə* (1954, xii, 153.10). Aquí hi hagué l'evol. fon. *-lz-* > *ll* > *yl*, com en *aulet*, *aulina*, ILICETUM, ILCINA (DECat). — ⁴ *La Spuella*, nom de sengles coves a Odèn-Canalda (xxxiv, 159.15) i a la Baronia de Rialb (xvii, 32.19): aquí haplogia d'*Esp(ə)uella* < *-elu(z)ella*.

Espinal, *Espinalb*, *Espinalba*, *Espinalbet*, *Espina(t)vell*, *Espinàs*, *Espinavessa*, *Espinegosa*, *Espinelles*, *Es-*